

SOSYAL BİLGİLER 6

DEĞİŞEN ROLLERİM

DEĞİŞEN ROLLERİM

Rol: Bir grup etkinliğinde yer alan bireylerin üstlendikleri görevlere **rol** denir. Bir başka deyişle; **üyesi olduğumuz grupta üstlenmemiz gereken görevlerdir.**

- Birey olarak dünyaya geldiğimiz andan itibaren içinde bulunduğumuz grup ve kurumlarda çeşitli sosyal roller üstleniriz.
- Rollerimizin bir kısmı **doğuştan sahip olduğumuz** rollerdir. Bu rollerin bazıları **evlat** ya da **kardeş** olmak gibi biyolojik özelliklerimizden kaynaklanan, herhangi bir ilgi ve yeteneği gerektirmeyen rollerdir. **Bunları seçme imkânımız yoktur.**

- Bazı rollerimizde **sonradan sahip olduğumuz** rollerdir. Bunlar kendi isteğimizle katıldığımız grupların bize yüklediği rollerdir. **Sınıf başkanı olmak, takım kaptanı olmak** gibi.

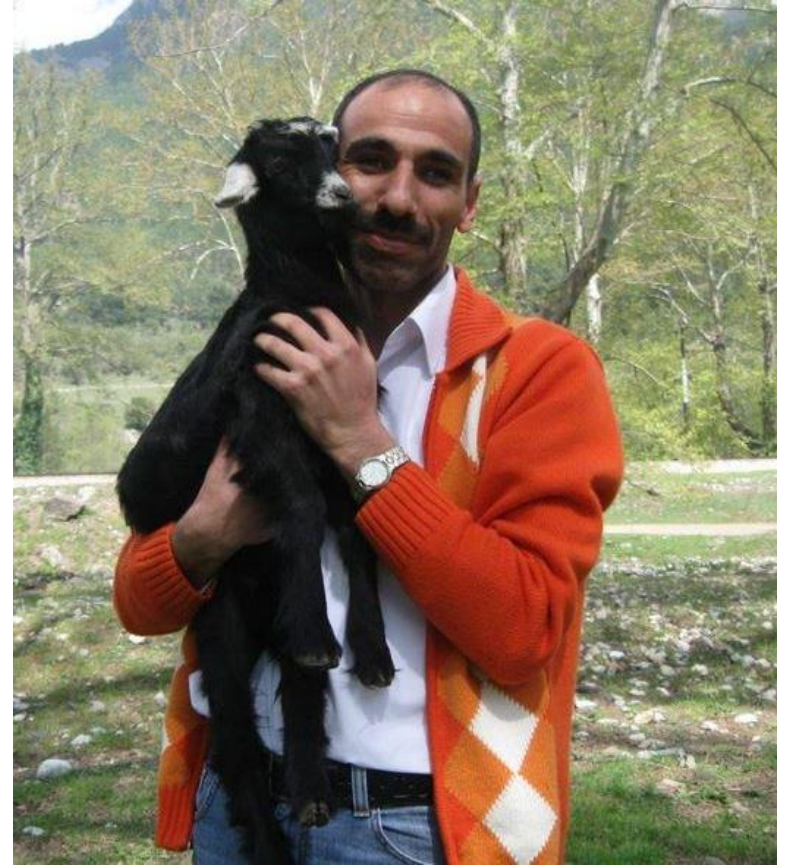

Bu da gösteriyor ki;

- ✓ **Bir insan aynı anda birden fazla role sahip olabilir.**
- ✓ **İnsanlar içinde bulundukları gruplara göre farklı roller üstlenirler.**
- ✓ **Rolümüz, içinde bulunduğumuz gruba veya kuruma göre değişebilir.**

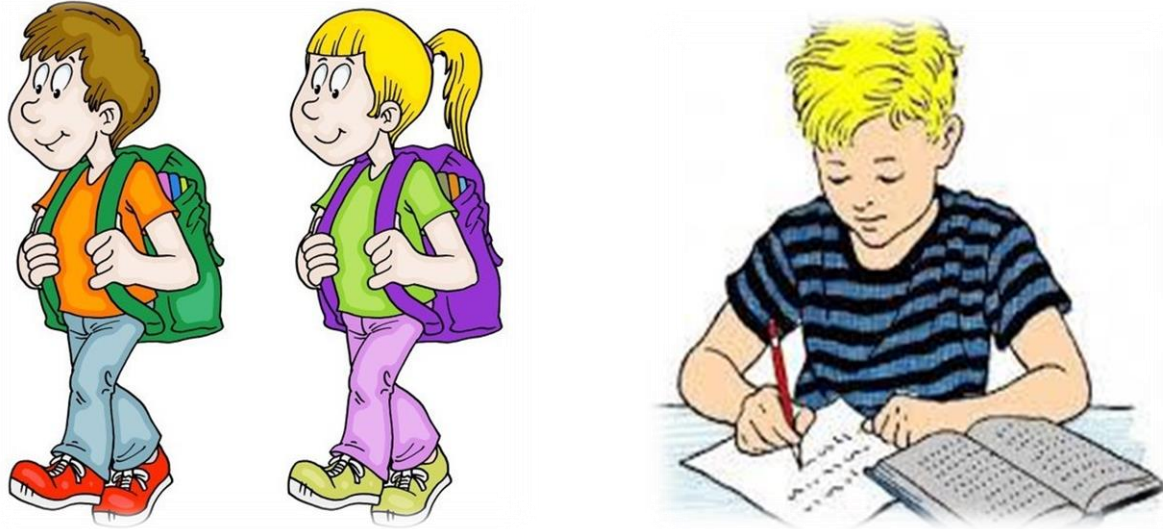
➤ Görevlerimiz ya da toplumun bizden beklediği davranışlar olarak ifade edebileceğimiz roller çok çeşitli olabilir.

➤ Örneğin Zeki Bey, okulda **öğretmen** rolünde iken, pazarda **müşteri** rolündedir. Evine geldiğinde ise karısına karşı **eş**, çocuklarına karşı **baba** rolündedir. Evlerine misafir gelirse bir de **ev sahibi** rolünü üstlenir.

- **Rollerimiz** bize birtakım haklar ve sorumluluklar yükler.
- **Haklarımız** hukukun çizdiği sınırlar çerçevesinde sahip olduğumuz kazanımlar ya da yapabileceklerimizle ilgilidir.
- **Sorumluluklarımız** ise üstlendiğimiz rollerimizin gereklerini yerine getirmeyle ilgilidir.

❖ Örneğin okulda eğitim öğretim hizmetlerinden faydalanmak **hakkımız**, ders çalışmak **sorumluluğumuzdur**.

- Eğitim öğretim hayatımızı tamamladıktan sonra **meslek grupları** içinde yer alan bir birey oluruz.
- İçinde yer aldığımız meslek grubunun gerektirdiği davranışlara ve kurallara uygun hareket etmeye **mesleki rol** denir.

- Kişilerin toplumda bulundukları bu konuma **toplumsal statü**, bu statüye bağlı olarak elde ettikleri hak ve görevlere de **toplumsal (sosyal) rol** denir.
- Sosyal rol bize kişinin ne yaptığını anlatır. Örneğin bir kişi **hem annelik hem öğretmenlik hem de bir vakıf başkanlığı** statüsüne sahip olabilir. Her birine bağlı olarak da elde etmiş olduğu haklar ve sorumlu olduğu görevler bulunmaktadır.

- **Mesleki rollere** ilişkin beklentiler yazılıdır, **sosyal rollere** ilişkin beklentiler ise yazılı değildir.

- Örneğin öğretmenlerin kanun ve yönetmelikler çerçevesinde belirlenmiş görev ve sorumluluklarının yanında toplumun da onlardan beklentileri vardır.
- **Toplum öğretmenlerin başarılı, fedakâr ve örnek olmalarını bekler.**

Sorumluluk: Bir kişinin kendi yetki alanına giren bir işin sonuçlarını üstlenmesidir.

- Herkesin içinde bulunduğu gruba ve kuruma göre çeşitli sorumlulukları vardır.
- **Bir öğretmenin derse hazırlıklı gelmesi,**
- **Bir öğrencinin ödevlerini yapması,**
- **Bir hizmetlinin okulu temiz tutması** birer sorumluluk örneğidir.

- Yaşımız ilerledikçe rollerimiz (**çocuk, öğrenci, öğretmen, baba vb.**) ve sorumluluklarımız değişir.
- Bazı rollerimiz değişmese de sorumluluklarımız değişir. Anne ve babamız için her zaman **evlat** rolündeyiz. Bu rolümüz hayat boyu devam eder ancak rolümüzün sorumlulukları yaşımız ilerledikçe değişir.

Grup: En az iki ve daha fazla kişiden oluşan, ortak bir amaçları olan, aralarında dayanışma ve işbirliği bulunan topluluğa grup denir.

Örnek: 6-A Sınıfı, Tiyatro Ekibi, İzci Kulübü, Halk Oyunları Ekibi.

Görev: Bir grup içinde yer alan bireylerin rollerinin gereğini yerine getirme zorunluluğudur.

- Bir babanın görevi evin geçimini sağlamak,
- Bir annenin görevi evin işlerini yapmak,
- Bir öğrencinin görevi de derslerine çalışmaktır.

Hak: Kanunlar tarafından bize verilen yetkilerdir. Yani bir işi yapabilme yetkisidir.

- Birey olarak içinde bulunduğumuz toplum düzeni bize bazı haklar sağlar.
- Okulda eğitim görmek, teneffüste dışarı çıkmak, oyun oynamak birer haktır.

Bir sonraki dersimiz **Bizi Biz Yapanlar**